

פרשה מצורע - שבת הגדול תשפ"ד

. והיא שעמדה לאבותינו ולנו שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותינו אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו, והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם.

כתב המשנה ברורה (סימן תעג סעיף קטן עג) וז"ל: ובשל"ה כתב, דגם כשיאמר הפיסקא והיא שעמדה לאבותינו ולנו עד הקב"ה מצילנו מידם, יאחז הכוס בידו ואז יהיה הפת מכוסה כשאוחז הכוס בידו.

וראיתי בפירוש ילקוט שמעוני - והיא שעמדה - מראה כוס יין להורות שגזירת חז"ל על סתם יינם היא שעמדה שלא יתבוללו כלל ישראל בין העמים.

ובחקדמה לספרו לבוש מרדכי על בנא קמא, כתב הגאון רבי משה מרדכי אפשטיין זצ"ל דברים חוצבים להבות אש בענין תקנה זו, וזה תוכן דבריו: כי הנה מצאנו כי כמעט בעת ובעונה אחת אשר תלמידי בית שמאי והלל נתקבצו בעליות חנניה בן חזקיה בן גרון וגזרו גזירת שמונה עשר דבר (שבת יג:) בעת ובעונה ההיא נתקבצו גבורי ישראל שרי צבאם שמעון יוחנן ואלעזר בן ענני וכל הדורשים טובת הכלל להוציא את ישראל מכור העוני עול הברזל עול הרומים האכזרים אשר העיקו על ישראל ולעשות למען העם ולמען הארץ לנתק את כבלי העבדות. ובעת ובעונה אשר שרי האלפים ושרי הצבאות של ישראל עסקו בזה, עסקו תלמידי שמאי והלל בגזירת שמונה עשר דבר שגזרו אז. נקל להבין ולשער איך בעיני בןז ולעג הביטו יוחנן וחבריו על הפרושים אשר בעת אשר הם עוסקים במסירות נפש להציל כלל ישראל מכלימת וחורפת נצח מסבל מצוקת הרומים, במה עוסקים הפרושים להרבות עוד גזירות על ישראל, האם לא די להם כל הגזירות שגזרו כבר עליהם, אשר אין דרך לגטות ימין ושמאל. על כן נביט נא מה היה במשך שלשים שנה מעת חזאת מכל הישועות שהביאו חשרים אלעזר ענני וחבריו לעם ישראל ולארצו. ידוע גלוי היטב כי אלפי אלפים מישראל נחרצו ונטבחו, בית תפארתנו היה לשרפת אש, גלה ישראל מארצו. אך מה הציל ישראל מאבדון וכליון, אך השמונה עשר דבר שגזרו אז. רוח ד' היתה בהם לגזור אז גזירה פתם ושמונם ויינם. בזה עשו מחיצה של ברזל, זו היתה החומה הצורה שבל יתבולל ישראל בעמים. לולא זאת חלילה לא היה זכור, כי האכילה והשתיה ביחד בטח היה מביא לחתון ולטמיעה, וידוע כי במרוץ ישראל במקומות אחדים את גזירות יינן נעשה להם כהיתור בגזירות, ולאט לאט יאבדו מתוך תקחול. נתבונן הפלא ופלא בחכמת ד' אשר היתה בביטול

הקדושים, כי אחרי אשר הרגישו חז"ל כי יצא ישראל בגולה כאשר אמר רבן יוחנן בן זכאי (גיטין נו.) יודע אני בך שסופך לחרב וכו' ואם כן היה לתקן תקנות שיקל עליהם בגולה ולא יעיר עליהם חמת שוביהם, אך רוח ד' אשר בקרבם שפט אחרת, כי אדרבה בחלוך ישראל בגולה עליהם לדאוג לקיומם ולעשות לו בתים, חומות נשגבות שיחיה לו למחסה בדרכו דרך הגלות האיום והגורא, ועל ידי גזירת יינן וכו', בזה הצילו את ישראל מלהיות מנוצח לעולם, עכ"ד.